SFI Klar

GRATIS KURSBOK · FREE COURSE BOOK

D

Alla studievägar · CEFR B1–B1+

Samhälle och åsikter

SFI Kurs D

Nyheter och samhälle, arbetsliv, argumentation och svensk kultur. Med provträning i det nationella provets format.

News and society, working life, arguing your case and Swedish culture. With practice in the national test format.

KAPITEL · CHAPTERS

KAPITEL 1
Nyheter och samhälle

KAPITEL 2
Arbetslivet

KAPITEL 3
Åsikter och argument

KAPITEL 4
Svensk kultur och värderingar

KAPITEL 5
Provträning Kurs D

Plugga smart. Klara provet.

SFI Klar är fristående övningsmaterial och har ingen koppling till Skolverket. Alla texter och uppgifter är nyskrivna och kommer inte från de nationella proven. Namn, adresser och nummer i boken är påhittade.

SFI Klar

Innehåll · Contents

	Välkommen till Kurs D	2
Kapitel 1	Nyheter och samhälle	4
Kapitel 2	Arbetslivet	14
Kapitel 3	Åsikter och argument	23
Kapitel 4	Svensk kultur och värderingar	34
Kapitel 5	Provträning Kurs D	44
	Grammatiköversikt · Grammar overview	51
	Facit · Answer key	53

SFI Klar

Välkommen till Kurs D

Om boken · About this book

Välkommen till Kurs D, the last course in SFI! At this level you go from everyday Swedish to **society, working life and opinions.** You explain, compare and argue, in speech and in writing.

- **Kurs D** is about **CEFR B1–B1+**. It is the last course on all three study paths.
- The themes are **news and society**, **working life**, **opinions and arguments** and **Swedish culture and values.**
- Kurs D ends with a **national test** in four parts. Chapter 5 practises every part in the same format.
- A pass in Kurs D opens the way to **Svenska som andraspråk** at komvux, to vocational training and to many jobs.
- The book has **4 theme chapters**, **test practice**, a **grammar overview** and an **answer key** (Facit).

PROVET The national test for Kurs D

Del	Vad du gör
Läsa A	Shorter texts: notices, emails, adverts, short articles. Multiple choice.
Läsa B	Longer factual and opinion texts: match headings to paragraphs, multiple choice, explain a word, short written answers, fill gaps in a formal letter.
Höra	Interviews, radio, news, discussions. You must also understand **opinions** and things that are **not said directly**.
Skriva	**Two texts in 90 minutes:** a personal email (about 150 words) and a formal text such as an *insändare*, a formal letter or a debate article (200+ words) with a **general discussion**.
Tala	Discuss a topic with another person: give opinions, reasons and examples, and react to what the other person says.

Your school decides the dates and gives you the exact instructions.

Studieplan · Study plan (10 weeks)

Vecka	Kapitel	Fokus
1–2	1 Nyheter och samhälle	Passive, nouns from verbs, reported speech · summarise a news story
3–4	2 Arbetslivet	Perfekt vs preteritum, polite forms · write a job application
5–6	3 Åsikter och argument	Subjunctions, complex sentences, 20 phrases · write an insändare

Vecka	Kapitel	Fokus
7–8	4 Svensk kultur och värderingar	Relative clauses, comparison, word building · write a personal email
9–10	5 Provträning	One test part a day, then a full test under time

> **Tips:** At Kurs D, the step up is **depth**. Don't only say what you think: say **why**, give an **example**, and show that you understand **the other side**.

Min plugglogg · My study log

Kryssa en ruta varje dag du pluggar, även om det bara är tio minuter. *Tick a box every day you study.*

Vecka	mån	tis	ons	tors	fre	lör	sön	Det här lärde jag mig
Vecka 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vecka 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Kryssa varje dag du pluggar. Försök att inte bryta kedjan!

KAPITEL 1

Nyheter och samhälle

Att läsa tidningen. Foto: Roman Kraft / Unsplash

Kapitlet handlar om nyheter och samhälle: hur Sverige styrs, hur man läser en nyhetsartikel och varför fria medier är viktiga i en demokrati.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att läsa en nyhetsartikel och sammanfatta den · to read and summarise a news article
- hur Sverige styrs: kommun, region och riksdag · how Sweden is governed
- passiv form med *-s* · the passive with *-s*
- att göra substantiv av verb · to make nouns from verbs
- att återge vad någon har sagt · reported speech

START

Warm-up

- Var får du dina nyheter: tv, radio, tidningar, sociala medier? · Where do you get your news?
- Vad bestämmer kommunen om där du bor? · What does your kommun decide about?
- Hur vet man om en nyhet är sann? · How can you tell if a news story is true?

LÄSA Text 1: En nyhetsartikel

Ny simhall byggs i centrum – badhuset i Norrby stängs

Kommunen ska bygga en ny simhall i centrum. Det beslutades på tisdagens möte i kommunfullmäktige. Simhallen ska stå klar 2029 och kostar cirka 280 miljoner kronor. Samtidigt stängs det gamla badhuset i stadsdelen Norrby, som byggdes på 1970-talet.

– Badhuset i Norrby är i så dåligt skick att det inte lönar sig att renovera det. Den nya simhallen blir större, och där kan alla skolor ha simundervisning, säger kommunalrådet Anna Lindqvist.

Men beslutet har fått kritik. Många som bor i Norrby är oroliga för att barnen ska få längre resväg till simundervisningen. Fatima Yusuf har tre barn och bor nära badhuset.

– Mina barn har lärt sig simma här. Nu måste de ta bussen i tjugo minuter. Jag är rädd att färre barn kommer att lära sig simma, säger hon.

Oppositionen röstade emot förslaget. De vill att badhuset i Norrby ska renoveras i stället. Enligt kommunen ska det sättas in extra bussar till simhallen när den öppnar.

LÄSA Text 2: Så styrs Sverige

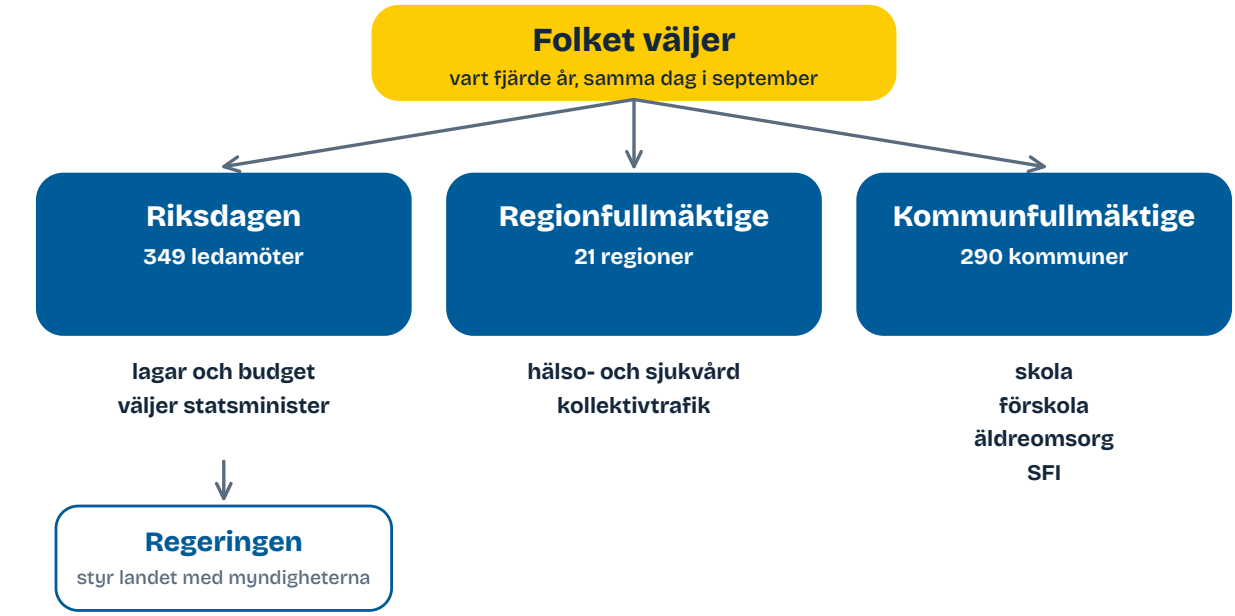
A. Sverige är en demokrati. Det betyder att makten kommer från folket. Vart fjärde år väljer vi vilka som ska bestämma, i tre olika val som hålls samma dag i september.

B. I **riksdagen** sitter 349 ledamöter. Riksdagen stiftar lagar, beslutar om statens budget och granskar **regeringen**. Regeringen styr landet och leds av statsministern.

C. Sverige är indelat i 21 **regioner**. Regionernas viktigaste uppgift är hälso- och sjukvården, till exempel vårdcentraler och sjukhus. De ansvarar också för kollektivtrafiken.

D. Det finns 290 **kommuner**. Kommunen ansvarar för mycket av det som påverkar vardagen: förskola, skola, äldreomsorg, bibliotek, vatten och sophämtning. Kommunen ansvarar också för SFI.

E. Den som är svensk medborgare och har fyllt 18 år får rösta i alla tre valen. Den som inte är svensk medborgare kan ändå få rösta i valen till kommun och region, om hen har varit folkbokförd i Sverige i sammanlagt tre år. EU-medborgare och medborgare i de nordiska länderna behöver bara vara folkbokförda.

Så styrs Sverige: tre nivåer, tre val samma dag.

ORD Samhället · Society

Svenska	English	Svenska	English
en nyhet	a piece of news	riksdagen	the Swedish parliament
en artikel	an article	en ledamot	a member (of parliament)
en rubrik	a headline	regeringen	the government
kommunfullmäktige	the municipal council	en statsminister	a prime minister
ett kommunalråd	a leading local politician	ett val / rösta	an election / vote
ett beslut / besluta	a decision / decide	en lag / stifta lagar	a law / make laws
ett förslag	a proposal	en budget	a budget
kritik	criticism	granska	scrutinise, review
oppositionen	the opposition	ansvara för	be responsible for
rösta för / emot	vote for / against	äldreomsorg	care of the elderly
i dåligt skick	in bad condition	folkbokförd	registered as resident
löna sig	be worth it	en medborgare	a citizen
renovera	renovate	makten	the power
oroliga för att	worried that	påverka	affect, influence

GRAMMATIK Passiv form med *-s*

In news and formal texts the **action** is often more important than **who** does it. Then Swedish uses the **passive**, usually with **-s**.

Aktiv · Active	Passiv · Passive
Kommunen **bygger** en simhall.	En simhall **byggs**.
Kommunen **stänger** badhuset.	Badhuset **stängs**.
Fullmäktige **beslutade** det i tisdags.	Det **beslutades** i tisdags.
Man **har renoverat** skolan.	Skolan **har renoverats**.
Man **ska** sätta in extra bussar.	Extra bussar **ska sättas in**.

Regel · Rule: Add **-s** to the verb form. **Presens** -r drops: *bygger → byggs, stänger → stängs* (group 1 keeps the a: *renoverar → renoveras*). **Preteritum** + s: *byggde → byggdes*. **Supinum** + s: *har byggt → har byggts*. **Infinitiv** + s: *ska byggas*.
Want to say who did it? Use **av:** *Beslutet fattades **av** kommunfullmäktige.*

GRAMMATIK Substantiv av verb · Nouns from verbs

Formal Swedish uses many nouns made from verbs. They make your text shorter and more precise.

Verb	Substantiv	Exempel
besluta	ett **beslut**	Beslutet har fått kritik.
föreslå	ett **förslag**	Oppositionen röstade emot förslaget.
öka / minska	en **ökning** / en **minskning**	Det har skett en ökning av cyklandet.
förändra	en **förändring**	Förändringen märks i hela stan.
välja	ett **val**	Valet hålls i september.
undervisa	**undervisning**	Simundervisningen flyttas till centrum.
bygga	ett **bygge**	Bygget börjar nästa år.
kritisera	**kritik**	Det kom mycket kritik.
ansvara	ett **ansvar**	Kommunen har ansvar för skolan.

Vanliga ändelser · Common endings: -ning (en ökning), **-else** (en upplevelse), **-tion** (en information), **-het** (from adjectives: trygg → tryggheten).

GRAMMATIK

Återge vad någon har sagt · Reported speech

Direkt tal · Direct	Indirekt tal · Reported
– Badhuset **är** i dåligt skick, säger Anna Lindqvist.	Anna Lindqvist säger att badhuset **är** i dåligt skick.
– Badhuset **är** i dåligt skick, sa Anna Lindqvist.	Anna Lindqvist sa att badhuset **var** i dåligt skick.
– Jag **har** tre barn, säger Fatima.	Fatima säger att hon **har** tre barn.
– **Kommer** fler bussar? frågar Fatima.	Fatima frågar **om** fler bussar **kommer**.
– **När** öppnar simhallen? frågade hon.	Hon frågade **när** simhallen **skulle** öppna.

Regel · Rule: After **sa / berättade / frågade** (past), the verb in the reported clause usually moves back in time: *är → var, har → hade, kommer → skulle*. Reported questions start with **om** (yes/no) or the **question word**, and use bisats word order: *… om fler bussar **kommer***, not ~~kommer fler bussar~~.

Verb för att återge · Reporting verbs: säger · berättar · förklarar · menar · anser · påpekar (points out) · kritiserar · lovar (promises) · varnar för (warns about)

ÖVA

Exercises

1.1 Förstå artikeln

1. Vad har kommunen beslutat? Svara med två saker. _____
2. Varför vill kommunen inte renovera badhuset i Norrby? _____
3. Vad är Fatima Yusuf orolig för? _____
4. Vad vill oppositionen? _____
5. Vad lovar kommunen för att lösa problemet med resvägen?
   _____

1.2 Rubriker till stycken (Text 2)

Vilken rubrik passar till vilket stycke (A–E)? En rubrik blir över. *Which heading fits which paragraph? One heading is extra.*

Rubrik	Stycke
1. Vem får rösta?	
2. Vården och resorna	
3. Folket bestämmer	
4. Så blir du medborgare	
5. Närmast vardagen	
6. Lagar och budget	

1.3 Passiv form

Skriv om meningen i passiv form. *Rewrite in the passive.*

1. Kommunen bygger en ny skola. → En ny skola _____
2. Man stänger biblioteket klockan 18. → _____
3. Politikerna beslutade förslaget i går. → _____
4. Man har renoverat huset. → _____
5. Man ska sälja badhuset. → _____

1.4 Substantiv av verb

Skriv om meningen med ett substantiv. *Rewrite using a noun.*

1. Politikerna beslutade att bygga en simhall. → Politikernas _____ var att bygga en simhall.
2. Cyklandet har ökat mycket. → Det har skett en stor _____ av cyklandet.
3. Många kritiserade planen. → Planen fick mycket _____.
4. Staden har förändrats. → _____ har varit stor.

1.5 Indirekt tal

Skriv om till indirekt tal. *Rewrite as reported speech.*

1. – Simhallen blir klar 2029, sa kommunalrådet. → Kommunalrådet sa att _____
2. – Jag är orolig, säger Fatima. → _____
3. – Varför stänger ni badhuset? frågade en journalist. → En journalist frågade _____
4. – Kommer det fler bussar? frågade Fatima. → _____

1.6 Synonymer

Dra streck mellan ord med samma betydelse. *Match words with the same meaning.*

1. besluta		A. inte vara värt pengarna
2. kritik		B. bestämma
3. inte löna sig		C. negativa åsikter
4. oroliga		D. rädda för att något ska hända

1.7 Skriva · Sammanfatta artikeln

Sammanfatta artikeln i Text 1 med egna ord (50–70 ord). Skriv vad som har hänt, varför, och vad olika personer tycker. Använd minst ett passivt verb och ett indirekt citat.

1.8 Prata · En nyhet från veckan

Berätta för en kompis om en nyhet som du har läst eller hört den här veckan. Vad hände? Vem påverkas? Vad tycker du? Kompisen ställer två frågor.

SAMHÄLLE Grundlagar och fria medier

En mikrofon i en radiostudio. Foto: Jacob Hodgson / Unsplash

Sverige har fyra **grundlagar**: regeringsformen, tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen och successionsordningen. De är svårare att ändra än andra lagar. Regeringsformen säger att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Successionsordningen bestämmer vem som blir kung eller drottning.

Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen skyddar det fria ordet, i tidningar och böcker och i radio och tv. Staten får inte bestämma vad som sägs i medierna. Men det finns gränser: det är till exempel förbjudet att förtala någon eller att sprida hets mot folkgrupp.

Offentlighetsprincipen betyder att allmänna handlingar hos myndigheter är offentliga, om de inte är sekretessbelagda. Därför kan journalister granska hur beslut har fattats. Den som lämnar uppgifter till medierna har rätt att vara anonym.

Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion kallas **public service**. De ska vara oberoende, får inte sända reklam och finansieras med en avgift som tas ut via skatten.

På sociala medier kan vem som helst publicera vad som helst. Därför är **källkritik** viktigt: Vem står bakom informationen? Varför har den publicerats? Finns samma uppgift i andra, oberoende källor?

Ord: en grundlag a fundamental law · **yttrandefrihet** freedom of expression · **förtala** defame · **en allmän handling** an official document · **oberoende** independent · **källkritik** source criticism

1.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Hur många grundlagar har Sverige?

- ☐ A. två
- ☐ B. tre
- ☐ C. fyra
- ☐ D. sex

2. Vad innebär offentlighetsprincipen?

- ☐ A. Alla har rätt att läsa allmänna handlingar hos myndigheter, om de inte är hemliga.
- ☐ B. Alla måste läsa en dagstidning.
- ☐ C. Politiker får inte prata med journalister.
- ☐ D. Myndigheter får aldrig ha hemligheter.

3. Hur finansieras public service i Sverige?

- ☐ A. med reklam
- ☐ B. med en avgift som tas ut via skatten
- ☐ C. av de politiska partierna
- ☐ D. av privata företag

4. Vilken grundlag bestämmer vem som blir kung eller drottning?

- ☐ A. regeringsformen
- ☐ B. tryckfrihetsförordningen
- ☐ C. yttrandefrihetsgrundlagen
- ☐ D. successionsordningen

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Rösträtt för fler. You do not need to be a Swedish citizen to vote in the **kommun** and **region** elections. The rule is three years in total as *folkbokförd* in Sweden (EU and Nordic citizens only need to be *folkbokförda*). Only Swedish citizens can vote in the riksdag election.

KOLL Self-check

- ☐ Jag kan sammanfatta en nyhetsartikel med egna ord.
- ☐ Jag kan förklara vad kommunen, regionen och riksdagen gör.
- ☐ Jag kan passiv form: *byggs, stängdes, har renoverats, ska byggas*.
- ☐ Jag kan göra substantiv av verb: *besluta → ett beslut*.

- [ ] Jag kan återge vad någon har sagt: *Hon sa att hon var orolig.*

KAPITEL 2

Arbetslivet

En anställningsintervju. Foto: Radission US / Unsplash

Kapitlet handlar om arbetslivet: platsannonser, ansökningar, fack och kollektivavtal. Det handlar också om jämställdhet och diskriminering.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att läsa en platsannons och skriva en ansökan · to read a job ad and write an application
- ord för anställning, fack och kollektivavtal · words for employment and unions
- preteritum, perfekt och pluskvamperfekt · past tenses
- att vara artig och formell · polite and formal language

START Warm-up

- Hur hittar man jobb i Sverige? · How do people find jobs in Sweden?
- Vad är viktigt för dig på en arbetsplats? Lön, kollegor, tider? · What matters to you at work?
- Har du varit på en anställningsintervju? Vad frågade de? · Have you had a job interview?

LÄSA

Text 1: En platsannons

Vi söker barnskötare till Förskolan Solgläntan

Förskolan Solgläntan har fyra avdelningar och 70 barn i åldern 1–5 år. Vi arbetar mycket med utevistelse, språk och lek. Nu söker vi en barnskötare på heltid, med start i januari.

Dina arbetsuppgifter: Du arbetar i ett arbetslag med förskollärare och barnskötare. Du tar hand om barnen under dagen, planerar aktiviteter och har kontakt med föräldrarna.

Vi söker dig som:
– har barnskötarutbildning eller annan relevant utbildning
– talar och skriver svenska bra
– är ansvarsfull, flexibel och har lätt för att samarbeta
Meriterande: erfarenhet av arbete med barn, och kunskaper i flera språk.

Anställning: tillsvidareanställning med sex månaders provanställning. Lön enligt överenskommelse.
Ansökan: Skicka CV och personligt brev senast den 30 november via kommunens webbplats. Vi intervjuar löpande.

LÄSA Text 2: Ett personligt brev

Ansökan om tjänsten som barnskötare

Hej!

Jag heter Farida Rahimi och söker tjänsten som barnskötare på Förskolan Solgläntan. Jag har läst om ert arbete med utevistelse och språk, och det passar mig mycket bra.

Jag har arbetat som barnskötare på en förskola i Örebro sedan 2023. Där har jag haft ansvar för en grupp med tolv barn, och jag har planerat många aktiviteter i skogen. Innan jag kom till Sverige arbetade jag som sömmerska i tio år, och därför är jag noggrann och kreativ.

Jag talar svenska, dari och persiska. Många föräldrar på min förskola har inte svenska som modersmål, och jag har ofta kunnat hjälpa dem att förstå information från förskolan.

Mina kollegor beskriver mig som lugn, positiv och lätt att samarbeta med. Jag skulle vara mycket glad att få berätta mer om mig själv på en intervju.

Med vänliga hälsningar
Farida Rahimi
070-174 06 77

LÄSA Text 3: Facket, a-kassan och kollektivavtalet

I Sverige bestäms lön och villkor ofta i **kollektivavtal**. Det är avtal mellan fackförbund och arbetsgivare om till exempel lön, arbetstider, övertid och försäkringar. Det finns ingen lag om minimilön i Sverige. I stället är det kollektivavtalen som sätter en lägsta nivå i många branscher.

Ett **fackförbund** är en organisation för anställda. Facket förhandlar med arbetsgivarna och kan hjälpa dig om du får problem på jobbet, till exempel om du blir uppsagd. Det är frivilligt att vara med i facket, och du betalar en avgift varje månad.

A-kassan är något annat. Den ger dig ersättning om du blir arbetslös. Många är med i både facket och a-kassan, men det är två olika medlemskap.

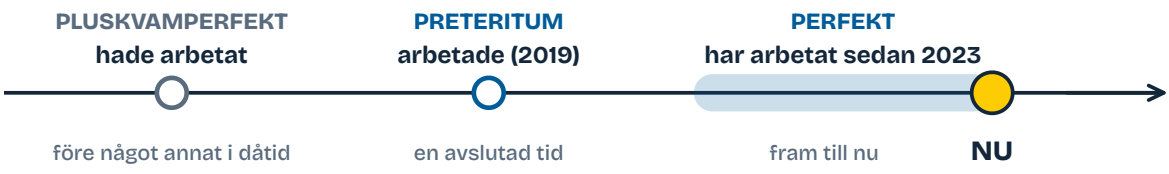
ORD Arbetslivet · Working life

Svenska	English	Svenska	English
en platsannons	a job ad	en tjänst	a position
söka ett jobb / en tjänst	apply for a job	en ansökan	an application
ett personligt brev	a cover letter	ett CV	a CV
en arbetsuppgift	a task, a duty	ett arbetslag	a team
ett krav	a requirement	meriterande	an advantage (in a job ad)
erfarenhet av	experience of	kunskaper i	knowledge of
ansvarsfull	responsible	noggrann	careful, thorough
samarbeta	cooperate	flexibel	flexible
en intervju	an interview	en referens	a reference
lön enligt överenskommelse	salary by agreement	ett kollektivavtal	a collective agreement
ett fackförbund / facket	a trade union	a-kassan	unemployment insurance fund
förhandla	negotiate	arbetslös	unemployed
bli uppsagd	be dismissed / laid off	en uppsägningstid	a notice period
arbetsmiljö	working environment	ett lönesamtal	a salary review meeting

GRAMMATIK Preteritum, perfekt och pluskvamperfekt

Tempus	Form	Använd när · Use when	Exempel
Preteritum	arbetade	a **finished time** is said or understood	Jag **arbetade** som sömmerska **i tio år** (in Iran, finished).
Perfekt	**har** arbetat	**no specific time**, an experience, or something that is **still true**	Jag **har arbetat** som barnskötare **sedan 2023** (still).
Pluskvamperfekt	**hade** arbetat	the past **before** another past	**Innan** jag kom hit, **hade** jag arbetat i tio år.

Innan jag kom hit hade jag arbetat i tio år. Jag kom 2019. Jag har arbetat här sedan 2023.

Pluskvamperfekt, preteritum och perfekt på en tidslinje.

Signalord · Signal words

Preteritum	Perfekt
i går, förra året, 2019, för två år sedan, när jag var ung, i somras	någon gång, aldrig, redan, ännu inte, hittills, sedan 2023, i fem år (still)

> **Fälla · Trap: för … sedan or sedan? för tre år sedan** = *three years ago* → **preteritum:** *Jag **flyttade** hit för tre år sedan.* **sedan 2020** = *since 2020* → **perfekt:** *Jag **har bott** här sedan 2020.*

> **Regel · Rule:** Swedish uses perfekt for *I have worked here **since** 2023* and *for five years* when it is **still** true: *Jag **har bott** i Sverige **i fem år**.* A **year** or **when** = finished time = preteritum: *Jag **flyttade** hit **2019**.*

> **Vanligt fel:** ~~Jag har börjat på SFI förra året.~~ → **Jag började på SFI förra året.**

Adverb med perfekt · Adverbs with the perfect: the adverb comes **between** *har* and the supinum: *Jag **har aldrig** varit på en intervju. Hon **har redan** skickat sin ansökan.* In a bisats: *… att jag **aldrig har** varit på en intervju* (BIFF).

GRAMMATIK Artigt och formellt · Polite and formal

Direkt · Direct	Artigt · Polite
Jag vill ha en intervju.	Jag **skulle** vara glad att få komma på en intervju.
Kan du ringa mig?	**Skulle** du **kunna** ringa mig?
Skicka informationen.	Jag **vore tacksam om** ni **kunde** skicka informationen.
Jag vill veta mer om lönen.	Jag **undrar om** ni kan berätta mer om lönen.
Svara snabbt.	Jag **ser fram emot** ert svar.

> **Tips: vore** is a formal form of *var* (would be): *Det **vore** bra om … · Jag **vore** tacksam om …*

ÖVA Exercises

2.1 Läs annonsen

1. Vilken typ av anställning erbjuds? _____
2. Vilka tre egenskaper söker förskolan? _____
3. Vad är *meriterande*? Förklara ordet med egna ord. _____
4. Vad betyder "Vi intervjuar löpande", och varför är det viktigt för den som söker?
   _____

2.2 Det personliga brevet

1. Hur visar Farida att hon har läst om förskolan? _____
2. Vilka av kraven i annonsen svarar hon på? Ge tre exempel. _____
3. Varför nämner hon sitt arbete som sömmerska? _____

2.3 Facket eller a-kassan?

Skriv **facket**, **a-kassan** eller **kollektivavtalet**.

1. Du förlorar jobbet och behöver pengar medan du söker nytt. _____
2. Din chef säger upp dig och du tycker att det är fel. Du vill ha hjälp. _____
3. Det står hur mycket övertidsersättning du ska få. _____

2.4 Preteritum eller perfekt?

Välj rätt form. *Choose the right form.*

1. Jag (bodde / har bott) i Sverige sedan 2018.
2. Hon (började / har börjat) på jobbet i måndags.
3. (Var du / Har du varit) i Kiruna någon gång?
4. Vi (träffades / har träffats) för tre år sedan.
5. Jag (läste / har läst) inte boken ännu.
6. När jag var barn, (lekte / har lekt) vi ute hela dagarna.

2.5 Supinum

Skriv perfekt. *Write the perfect tense.*

1. Jag (söka) _____ tre jobb den här veckan.
2. Hon (få) _____ en intervju.
3. Vi (skriva) _____ ett CV tillsammans.
4. De (gå) _____ hem.
5. Han (vara) _____ arbetslös i ett år.

2.6 Pluskvamperfekt

Skriv meningen klart med **hade** + supinum.

1. När jag kom till stationen, _____ tåget redan _____ (gå).
2. Hon fick jobbet eftersom hon _____ (arbeta) med barn i många år.
3. Innan jag kom till Sverige, _____ jag aldrig _____ (se) snö.

2.7 Var artig

Skriv om meningarna så att de blir artiga och formella.

1. Ring mig i morgon. → _____
2. Jag vill veta mer om arbetstiderna. → _____
3. Svara före fredag. → _____

2.8 Skriva · Ditt personliga brev

Välj en platsannons (från en jobbsajt eller annonsen i Text 1). Skriv ett personligt brev (150–200 ord). Skriv varför du söker jobbet, vad du har för erfarenhet och utbildning, hur du är som person, och avsluta artigt. Använd både **preteritum** och **perfekt**.

2.9 Prata · Intervjuträning

Arbeta två och två. A är arbetsgivare och ställer frågorna. B svarar. Byt sedan.
- Berätta lite om dig själv.
- Varför söker du just det här jobbet?
- Vilka är dina starka sidor? Och vad behöver du utveckla?
- Berätta om en gång när du löste ett problem på jobbet.
- Har du några frågor till oss?

SAMHÄLLE Jämställdhet och diskriminering

Ett möte på jobbet. Foto: Redd Francisco / Unsplash

Diskrimineringslagen förbjuder arbetsgivare, skolor och andra att behandla någon sämre på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetsplatser och skolor ska arbeta aktivt mot diskriminering. **Diskrimineringsombudsmannen (DO)** är myndigheten som ser till att lagen följs.

Målet med Sveriges **jämställdhetspolitik** är att kvinnor och män ska ha samma rättigheter och skyldigheter och lika mycket makt att påverka samhället och sina egna liv. Det finns lagar om lika lön för lika arbete, och fackförbund och myndigheter arbetar för att lönerna ska bli rättvisa. Föräldrapenningen gör det möjligt för båda föräldrarna att vara hemma med små barn, och staten uppmuntrar föräldrar att dela på ledigheten.

Lagarna gäller också i familjen. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är brott. Det är förbjudet att tvinga någon att gifta sig. Sverige har också en samtyckeslag: sex ska vara frivilligt för båda, även när man är gift.

Ord: diskriminera discriminate · **en diskrimineringsgrund** a ground of discrimination · **jämställdhet** gender equality · **en skyldighet** an obligation · **frivillig** voluntary · **tvinga** force

2.10 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Vilken myndighet ser till att diskrimineringslagen följs?

- ☐ A. Arbetsförmedlingen
- ☐ B. Diskrimineringsombudsmannen (DO)
- ☐ C. Skatteverket
- ☐ D. Kronofogden

2. Vilket av följande är en diskrimineringsgrund enligt lagen?

- ☐ A. ålder
- ☐ B. lön
- ☐ C. utbildning
- ☐ D. arbetstid

3. Vad är målet med Sveriges jämställdhetspolitik?

- ☐ A. att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och makt
- ☐ B. att kvinnor ska arbeta deltid
- ☐ C. att män ska ta all föräldraledighet
- ☐ D. att alla ska ha exakt samma lön

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Provanställning och uppsägning. A probationary period (*provanställning*) can be at most **six months**. After that it usually becomes a permanent job (*tillsvidareanställning*). If you resign, the notice period is usually at least **one month**. If your employer dismisses you, it is longer if you have worked there a long time. A collective agreement can have other rules.

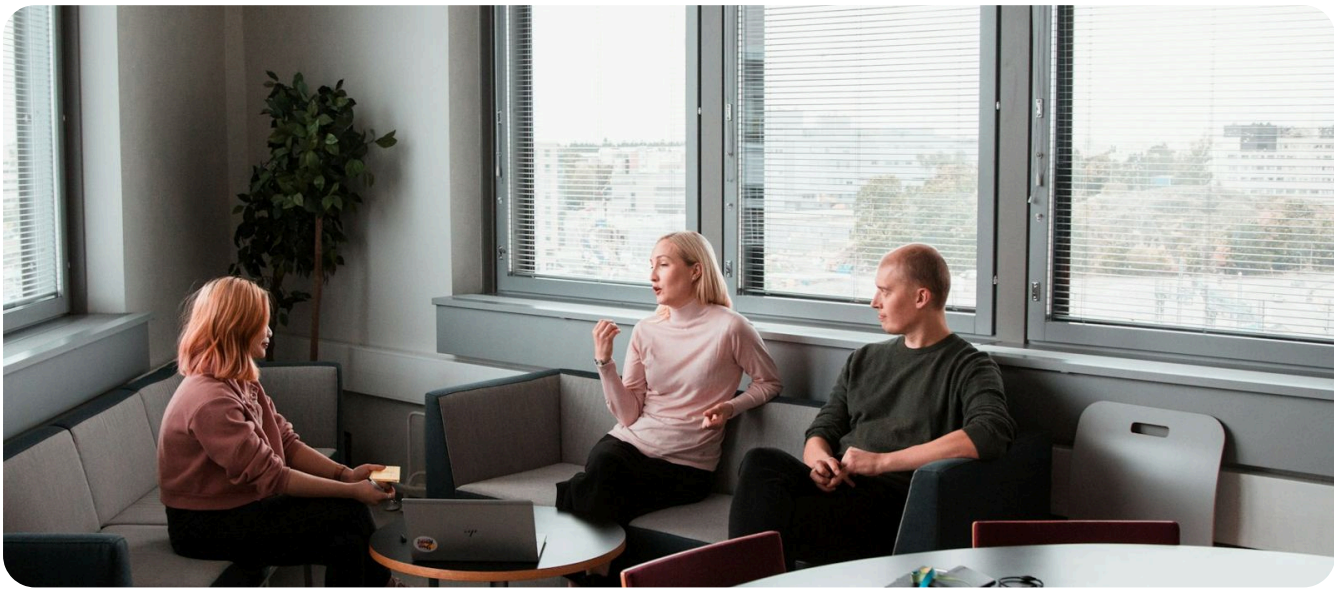
Bra att veta: Ingen lagstadgad minimilön. Sweden has **no minimum wage law**. Wages are set in **collective agreements** and in talks between you and your employer. Ask if the workplace has a *kollektivavtal*.

KOLL Self-check

- ☐ Jag förstår en platsannons och vet vad *meriterande* och *provanställning* betyder.
- ☐ Jag kan skriva ett personligt brev.
- ☐ Jag vet skillnaden mellan facket, a-kassan och kollektivavtalet.
- ☐ Jag väljer rätt mellan preteritum och perfekt.
- ☐ Jag kan vara artig: *Skulle du kunna … Jag vore tacksam om …*

KAPITEL 3

Åsikter och argument

Ett samtal. Foto: TienDat Nguyen / Unsplash

Kapitlet handlar om att argumentera: att förstå och uttrycka åsikter, skriva en insändare och påverka i en demokrati.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att hitta argument och åsikter i en text · to find arguments and opinions in a text
- långa meningar med huvudsats och bisats · long sentences with main and subordinate clauses
- subjunktionerna *eftersom, därför att, fastän, även om, om* · subjunctions
- 20 fraser för att argumentera · 20 phrases for arguing
- att skriva en insändare · to write an opinion piece

START

Warm-up

- Vad tycker du är det största problemet i din stad? · What is the biggest problem where you live?
- Har du läst en insändare i en tidning? Vad handlade den om? · Have you read an opinion piece?
- Är det lätt eller svårt för dig att säga emot någon på svenska? · Is it easy for you to disagree in Swedish?

LÄSA Text 1: Hemma eller på kontoret?

Hemma eller på kontoret?

Under pandemin började många svenskar arbeta hemifrån. I dag har en del arbetsplatser gått tillbaka till kontoret, medan andra har valt en blandning: några dagar hemma och några dagar på jobbet. Frågan är vad som fungerar bäst.

Å ena sidan finns det tydliga fördelar med distansarbete. Den som jobbar hemma slipper pendla, och det sparar både tid och pengar. För småbarnsföräldrar kan det vara lättare att hinna hämta på förskolan om de inte behöver sitta en timme i bilen eller på bussen. Många säger också att de kan koncentrera sig bättre när det är tyst omkring dem.

Å andra sidan har distansarbete nackdelar. På kontoret träffar man sina kollegor, och mycket kunskap delas i korta samtal vid kaffemaskinen. Nyanställda kan ha svårt att lära sig jobbet om de nästan aldrig ser sina kollegor. Dessutom har inte alla en lugn plats att arbeta på. Den som bor trångt med små barn kan uppleva kontoret som en befrielse.

Det är också viktigt att komma ihåg att många yrken inte kan utföras hemifrån. Undersköterskor, busschaufförer och lokalvårdare måste vara på plats. Debatten om distansarbete gäller alltså bara en del av arbetsmarknaden.

Enligt min åsikt finns det inget svar som passar alla. Jag anser att arbetsgivare och anställda bör komma överens om en lösning som fungerar på just deras arbetsplats. Ett flexibelt system, där man kan välja några dagar hemma i veckan, verkar vara den bästa kompromissen. Det viktigaste är att ingen blir ensam och att arbetet blir gjort.

LÄSA Text 2: Två insändare

Gör centrum bilfritt!

Varje morgon går jag med mina barn till skolan genom centrum. Bilarna kör för fort, luften är dålig och trottoarerna är fulla av parkerade bilar. Jag anser att kommunen bör göra stadskärnan bilfri. För det första blir det tryggare för barn och äldre. För det andra blir luften renare. Dessutom visar städer som har gjort så att fler människor går och handlar i butikerna. Visserligen blir det jobbigare för den som är van vid att köra ända fram, men det finns bussar och cykelparkering.
Trött på avgaser

Låt bilarna vara kvar

Jag läste insändaren om ett bilfritt centrum, och jag förstår oron för barnens säkerhet. Men ett förbud skulle drabba många. Jag har en rörelsenedsättning och kan inte gå långt. Eftersom bussarna går sällan på kvällen, är bilen mitt enda sätt att ta mig till stan. Även butiksägarna är oroliga, eftersom många kunder kommer med bil. I stället för ett förbud föreslår jag lägre hastighet, fler övergångsställen och fler platser för parkering utanför centrum.
Vill fortfarande kunna handla

ORD Words

Svenska	English	Svenska	English
en fördel / en nackdel	an advantage / a disadvantage	en åsikt	an opinion
distansarbete	remote work	ett argument	an argument
pendla	commute	ett motargument	a counter-argument
slippa	not have to, avoid	en kompromiss	a compromise
koncentrera sig	concentrate	en insändare	a letter to the editor
bo trångt	live in a crowded home	en signatur	a pen name
en befrielse	a relief	ett förbud	a ban
utföra	carry out, perform	drabba	hit, affect (negatively)
arbetsmarknaden	the labour market	trygg / tryggare	safe / safer
komma överens	agree	en rörelsenedsättning	a mobility impairment
oron	the worry	ett övergångsställe	a pedestrian crossing

GRAMMATIK Huvudsats + bisats · Complex sentences

Rule 1. The bisats can come first. Then the **whole bisats is place 1**, and the main clause starts with the **verb** (V2).

1 · Fundament (bisats)	2 · Verb	3 · Subjekt	Resten
Eftersom bussarna går sällan,	**är**	bilen	mitt enda sätt att ta mig till stan.
När jag kom till Sverige,	**kunde**	jag	ingen svenska.
Om kommunen stänger centrum,	**drabbas**	många.	

Vanligt fel: ~~Eftersom bussarna går sällan, bilen är …~~ → **…, är bilen …**

Rule 2. Inside every bisats: subjunction + subject + (inte/aldrig) + verb (BIFF). This includes **indirect questions** and **relative clauses.**

Typ	Exempel	English
Indirekt fråga	Kan du säga **var stationen ligger**? (not ~~var ligger stationen~~)	Can you tell me where the station is?
Indirekt ja/nej-fråga	Jag undrar **om du har tid** i morgon.	I wonder if you have time tomorrow.
Relativ bisats	Det är en film **som jag aldrig har sett**.	It's a film I have never seen.
Två bisatser	Hon sa **att** hon **inte** kunde komma **eftersom** barnen **var** sjuka.	She said she couldn't come because the children were ill.

GRAMMATIK Subjunktioner · Subjunctions

Subjunktion	English	Exempel	Kommentar
eftersom	since, because	**Eftersom** bussen var sen, kom jag för sent.	Often first. A reason the reader may know.
därför att	because	Jag kom för sent **därför att** bussen var sen.	After the main clause. Answers *Varför?*
fastän / trots att	although	Han gick till jobbet **fastän** han var sjuk.	Something unexpected.
även om	even if, even though	Jag cyklar **även om** det regnar.	
om	if / whether	**Om** du vill, kan vi ses. · Jag vet inte **om** hon kommer.	Condition and yes/no question.
när	when	**När** jag var liten, bodde vi på landet.	
medan	while, whereas	Jag lyssnar på radio **medan** jag lagar mat.	Also contrast: *... medan andra har valt en blandning.*
innan / efter att	before / after	Ring mig **innan** du går.	
så att	so that	Prata långsamt **så att** alla förstår.	Purpose.
för att + infinitiv	in order to	Hon pluggar **för att** få ett bättre jobb.	No subject after *för att*.

Fälla · Trap: därför vs därför att. *Därför* (therefore) is an **adverb** and gives inversion: *Bussen var sen, **därför kom jag** för sent. Därför att* (because) is a **subjunction** and starts a bisats: *Jag kom för sent **därför att bussen var** sen.*

ORD 20 fraser för att argumentera · 20 phrases to argue

Phrases marked V2 start a main clause, so the **verb comes next** (V2). Phrases ending in *att* start a bisats (BIFF).

#	Fras	English	Exempel
Åsikt · Opinion			
1	**Enligt min åsikt** V2	In my opinion	Enligt min åsikt **är** biblioteket viktigt.
2	**Jag anser att …**	I consider that …	Jag anser att kommunen **inte borde** spara här.
3	**Jag är övertygad om att …**	I am convinced that …	Jag är övertygad om att fler skulle cykla.
4	**Personligen tycker jag att …**	Personally, I think that …	Personligen tycker jag att distansarbete passar mig.
Balans och kontrast · Balance and contrast			
5	**Å ena sidan … Å andra sidan** V2	On the one hand … on the other hand	Å ena sidan **sparar** man tid. Å andra sidan **blir** man ensam.
6	**Däremot** V2	In contrast, however	Bussen är billig. Däremot **är** den ofta sen.
7	**Samtidigt** V2	At the same time	Samtidigt **måste** vi tänka på miljön.
8	**Trots det** V2	Despite that	Det var dyrt. Trots det **köpte** många biljetter.
Lägga till · Adding			
9	**Dessutom** V2	Moreover, in addition	Dessutom **är** det dåligt för miljön.
10	**Inte bara … utan också**	Not only … but also	Det är inte bara dyrt utan också onödigt.
11	**För det första … För det andra** V2	Firstly … Secondly	För det första **kostar** det för mycket.
Orsak och följd · Cause and effect			
12	**Det beror på att …**	That is because …	Det beror på att många inte har bil.
13	**Det leder till att …**	That leads to …	Det leder till att färre barn läser.
14	**Därför** V2	Therefore	Därför **föreslår** jag en annan lösning.
Belägg · Support			
15	**Till exempel / Ett exempel är**	For example / One example is	Ett exempel är läxhjälpen på biblioteket.
16	**Enligt** (en undersökning) V2	According to (a survey)	Enligt kommunen **lånar** många barn böcker varje vecka.
Motargument · Counter-argument			
17	**Visserligen … men**	Admittedly … but	Visserligen måste kommunen spara, men inte på barnen.

#	Fras	English	Exempel
18	**Vissa menar att … Jag håller dock inte med.**	Some argue that … I do not agree, however.	Vissa menar att alla läser på nätet. Jag håller dock inte med.
Avslutning · Concluding			
19	**Sammanfattningsvis** V2	To sum up	Sammanfattningsvis **anser** jag att …
20	**Avslutningsvis vill jag …**	Finally, I would like to …	Avslutningsvis vill jag uppmana politikerna att tänka om.

Byt ton: från vardag till formellt · Shift the tone

Vardagligt · Informal	Formellt · Formal	English
Hej Lina!	Hej, / Till kundtjänst,	Greeting
Jag tycker att …	Jag anser att …	I think
fixa	åtgärda, lösa	fix
kolla	undersöka, kontrollera	check
jättebra / jättedåligt	mycket bra / inte acceptabelt	very good / bad
typ 20 minuter	ungefär 20 minuter	about
grejen är att …	problemet är att …	the thing is
Svara snabbt!	Jag ser fram emot ert svar.	Reply soon
Kram!	Med vänliga hälsningar	Ending

ÖVA Exercises

3.1 Analysera Text 1

1. Skribenten nämner fördelar och nackdelar med distansarbete. **Ge två argument för och två argument emot**, med dina egna ord.
2. Varför skriver skribenten om undersköterskor, busschaufförer och lokalvårdare? **Vad vill hen visa** med det stycket?
3. Vad är skribentens egen åsikt? **Vilka ord i texten visar** att det är en åsikt och inte ett faktum?

3.2 Jämför insändarna (Text 2)

	Gör centrum bilfritt!	Låt bilarna vara kvar
Skribentens åsikt		
Argument 1		
Argument 2		
Motargument som skribenten bemöter		
Förslag		

3.3 Välj subjunktion

Välj: **eftersom · fastän · även om · om · så att · därför att**

1. Jag tar cykeln _____ det regnar. Jag har bra regnkläder.
2. _____ du har frågor, kan du mejla mig.
3. Hon gick till jobbet _____ hon var förkyld.
4. Prata högre _____ alla hör!
5. Han flyttade _____ han fick jobb i Umeå.
6. _____ bussarna går sällan, tar många bilen.

3.4 Bisatsen först

Skriv om meningen. Börja med bisatsen. *Start with the subordinate clause.*

1. Jag stannar hemma om det snöar. → Om det snöar, _____
2. Många tar bilen eftersom bussen är dyr. → _____
3. Vi åt middag när barnen hade somnat. → _____
4. Han jobbade kvar fastän han var trött. → _____

3.5 Därför eller därför att?

1. Jag var sjuk. _____ stannade jag hemma.
2. Jag stannade hemma _____ jag var sjuk.
3. Hyran höjdes. _____ flyttade vi.
4. Vi flyttade _____ hyran höjdes.

3.6 Indirekta frågor

Skriv om frågan. *Rewrite the question.*

1. Var ligger kommunhuset? → Kan du säga var _____?
2. När börjar mötet? → Jag undrar _____.
3. Har du läst insändaren? → Hon frågade om _____.

3.7 Formell ton

Skriv om meningarna i formell stil.

1. Grejen är att bussarna typ aldrig kommer i tid. → _____
2. Kommunen måste fixa det här jättesnabbt. → _____
3. Jag tycker att det är jättedåligt. → _____

Rubrik	**Kort och tydlig** *Stäng inte vårt bibliotek!*
1 Inledning	**Problemet och varför det berör dig** *Jag läste att kommunen vill …*
2 Argument 1	**Ditt starkaste skäl + exempel** *För det första …*
3 Argument 2	**Ett skäl till** *Dessutom …*
4 Motargument	**Den andra sidan + ditt svar** *Visserligen …, men …*
5 Avslutning	**Förslag eller uppmaning** *Sammanfattningsvis … Jag uppmanar …*
Signatur	**Ett påhittat namn** *Läsande förälder*

En insändares byggstenar, uppifrån och ned.

3.8 Skriva · En insändare

Skriv en insändare (minst 200 ord) om ett problem i din stad eller ditt område, till exempel trafiken, städningen eller öppettiderna på biblioteket. Följ planen:

Stycke	Innehåll	Startfras
Rubrik	Short and clear	*Stäng inte …! / Mer … i …!*
1 Inledning	The problem and why it matters to you	*Varje dag … / Jag läste att …*
2 Argument 1	Your strongest reason + example	*För det första …*
3 Argument 2	A second reason	*Dessutom …*
4 Generell diskussion	Society, other groups, a counter-argument	*Visserligen …, men …*
5 Avslutning	Proposal or appeal	*Sammanfattningsvis … Jag uppmanar därför …*
Signatur	A pen name	*Trött på avgaser*

3.9 Prata · Debatt

Dela klassen i två grupper. Ämne: *"Alla ska få jobba hemma två dagar i veckan."* Grupp A är för, grupp B emot. Förbered tre argument. Varje person säger ett argument och svarar på ett motargument. Använd fraserna 1–20.

SAMHÄLLE

Demokrati och att påverka

Demokrati betyder **folkstyre**. I Sverige väljer folket vilka politiker som ska bestämma. Val till riksdagen, regionfullmäktige och kommunfullmäktige hålls vart fjärde år, och val till EU-parlamentet vart femte år. Valen är fria och hemliga: man röstar bakom en skärm, och ingen behöver berätta vad man har röstat på.

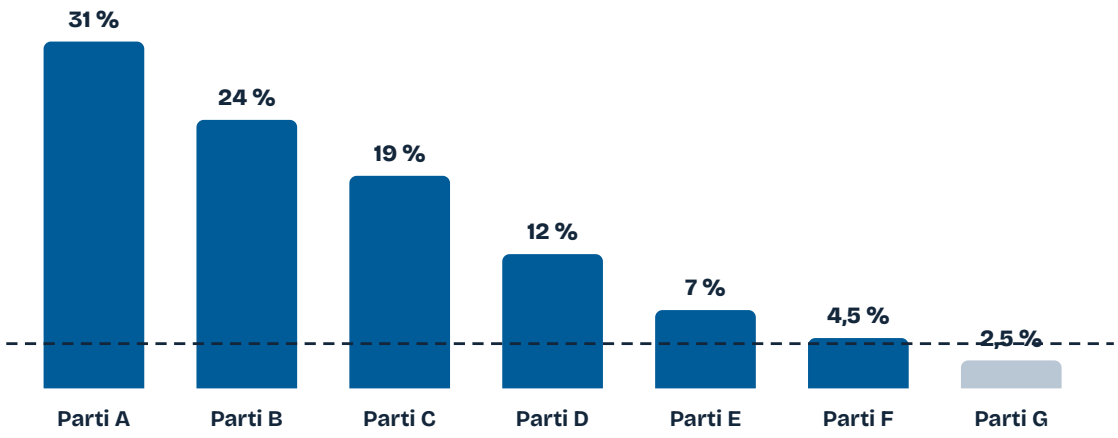
Sverige har **proportionella val**. Ett parti som får 20 procent av rösterna får ungefär 20 procent av platserna. Ett parti måste få minst fyra procent av rösterna för att komma in i riksdagen.

För att rösta måste man ha fyllt 18 år. I riksdagsvalet får bara svenska medborgare rösta. I kommun- och regionvalen får också den rösta som har varit folkbokförd i Sverige i sammanlagt tre år. EU-medborgare och medborgare i de nordiska länderna behöver bara vara folkbokförda.

Mellan valen kan man påverka på många sätt: gå med i ett parti eller en förening, kontakta politiker, demonstrera, skriva på en namninsamling eller skriva en insändare. Ibland hålls **folkomröstningar**. De är rådgivande. År 2003 röstade folket nej till att byta kronan mot euro.

Demokratin kan också hotas, till exempel av lågt valdeltagande, falsk information och hot mot politiker och journalister.

Exempel med påhittade partier · Example with made-up parties

Streckad linje = 4 %-spärren. Parti G får under 4 % och kommer inte in i riksdagen.

Proportionella val och 4 %-spärren.

Ord: folkstyre rule by the people · **hemlig** secret · **en namninsamling** a petition · **en folkomröstning** a referendum · **rådgivande** advisory · **valdeltagande** voter turnout

3.10 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Hur ofta hålls val till riksdagen?

- ☐ A. vartannat år
- ☐ B. vart tredje år
- ☐ C. vart fjärde år
- ☐ D. vart femte år

2. Hur stor andel av rösterna måste ett parti få för att komma in i riksdagen?

- ☐ A. 1 procent
- ☐ B. 4 procent
- ☐ C. 10 procent
- ☐ D. 20 procent

3. Vem får rösta i kommunvalet, förutom svenska medborgare över 18 år?

- ☐ A. bara de som äger en bostad
- ☐ B. alla över 16 år
- ☐ C. den som har varit folkbokförd i Sverige i sammanlagt tre år
- ☐ D. bara de som har jobb

4. Vad röstade folket om i folkomröstningen 2003?

- ☐ A. EU
- ☐ B. Nato
- ☐ C. euron
- ☐ D. kärnkraften

KOLL Self-check

- ☐ Jag hittar åsikter, argument och motargument i en text.
- ☐ Jag kan börja meningen med en bisats och sätta verbet direkt efter.
- ☐ Jag kan använda *eftersom, därför att, fastän, även om, om, så att*.
- ☐ Jag vet skillnaden på *därför* och *därför att*.
- ☐ Jag kan skriva en insändare med inledning, argument, motargument och avslutning.

KAPITEL 4

Svensk kultur och värderingar

En midsommarstång dagen efter midsommar. Foto: Mikael Kristenson / Unsplash

Kapitlet handlar om svensk kultur och värderingar: traditioner, högtider och allemansrätten, och om Sveriges plats i världen.

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- om traditioner, högtider och värderingar i Sverige · about traditions, holidays and values
- att jämföra: *mer, mest, lika ... som, jämfört med* · to compare
- relativa bisatser med *som* och *där* · relative clauses
- att bilda nya ord · to build new words
- att skriva ett personligt mejl · to write a personal email

START

Warm-up

- Vilken svensk tradition tycker du bäst om? Varför? · Which Swedish tradition do you like best?
- Vilka högtider firar du med din familj? · Which holidays do you celebrate?
- Vad är "typiskt svenskt", tycker du? · What is "typically Swedish"?

LÄSA Text 1: Lagom, fika och allemansrätten

Lagom, fika och allemansrätten

Många som flyttar till Sverige lägger märke till ordet **lagom**. Det betyder ungefär "inte för mycket och inte för lite". Ordet säger något om ett svenskt ideal: man ska inte sticka ut för mycket, och det är viktigt att alla får lika mycket. Vissa tycker att lagom är en klok inställning, medan andra tycker att den kan göra människor försiktiga och tråkiga.

Fika är en annan tradition som nästan alla svenskar har ett förhållande till. På många arbetsplatser fikar man tillsammans en eller två gånger om dagen. Fikan är inte bara kaffe och kanelbullar. Det är ett tillfälle där kollegor pratar om annat än jobbet och lär känna varandra. För den som är ny på en arbetsplats kan fikan vara det bästa stället att öva svenska.

Allemansrätten ger alla som vistas i Sverige rätt att röra sig fritt i naturen, även på mark som någon annan äger. Du får gå, cykla, plocka bär och svamp och tälta ett par nätter. Men rätten kommer med ett ansvar. Huvudregeln är: **inte störa – inte förstöra**. Du får till exempel inte gå för nära någons hus, skräpa ner eller skada träd.

Gemensamt för alla tre är kanske tanken att det finns plats för alla, så länge man visar hänsyn.

LÄSA Text 2: Året runt i Sverige

När	Högtid	Hur man firar
31 december	**Nyårsafton**	Fest, middag och fyrverkerier vid midnatt.
mars eller april	**Påsk**	Påskägg med godis, barn klär ut sig till påskkärringar.
30 april	**Valborg**	Man tänder stora brasor och välkomnar våren.
6 juni	**Sveriges nationaldag**	Ledig dag. Flaggan hissas, ceremonier i många städer.
fredag mellan 19 och 25 juni	**Midsommarafton**	Midsommarstång, dans, sill, potatis och jordgubbar.
augusti	**Kräftskiva**	Fest med kräftor, visor och roliga hattar.
13 december	**Lucia**	Luciatåg med ljus och sång i skolor och kyrkor.
24 december	**Julafton**	Den stora juldagen: julbord, julklappar och tomten.

Högtider under året i Sverige.

ORD Words

Svenska	English	Svenska	English
lägga märke till	notice	ett tillfälle	an occasion, a chance
ett ideal	an ideal	allemansrätten	the right of public access
sticka ut	stand out	vistas	stay, be (in a place)
en inställning	an attitude	röra sig fritt	move freely
klok	wise	mark	land, ground
försiktig	careful, cautious	tälta	camp (in a tent)
ett förhållande till	a relationship with	skräpa ner	drop litter
lära känna	get to know	förstöra	destroy
visa hänsyn	show consideration	gemensamt för	common to
en högtid	a holiday, a festival	fira	celebrate
jämställdhet	gender equality	en värdering	a value

GRAMMATIK Jämförelse · Comparison

Grundform	Komparativ	Superlativ	English
billig	billig**are**	billig**ast**	cheap
varm	varm**are**	varm**ast**	warm
vanlig	vanlig**are**	vanlig**ast**	common
bra	**bättre**	**bäst**	good
dålig	**sämre**	**sämst**	bad
stor	**större**	**störst**	big
liten	**mindre**	**minst**	small

Grundform	Komparativ	Superlativ	English
gammal	**äldre**	**äldst**	old
ung	**yngre**	**yngst**	young
lång	**längre**	**längst**	long, tall
många	**fler**	**flest**	many
mycket	**mer**	**mest**	much
intressant	**mer** intressant	**mest** intressant	interesting

Regel · Rule: Short adjectives: **-are / -ast.** Long adjectives and words ending in *-isk* or participles: **mer / mest:** *mer praktisk, mest känd*. Comparing: **än** (than): *Julen är viktigare **än** påsken.* Equal: **lika ... som:** *Midsommar är **lika** viktig **som** julen för många.*

Fler / mer · Fewer and more: fler with things you can count (*fler människor*), **mer** with things you can't (*mer tid, mer kaffe*).

Jämförande fraser: jämfört med · i motsats till (in contrast to) · precis som (just like) · skillnaden är att · båda länderna

4

GRAMMATIK Relativa bisatser · Relative clauses

Relativord	Användning	Exempel
som	who, which, that	Fikan är ett tillfälle **som** många uppskattar.
som (+ BIFF)		Det är en tradition **som** jag **inte** känner till.
där	where	Fikan är ett tillfälle **där** kollegor pratar om annat.
vars (formal)	whose	En kollega, **vars** barn går i samma skola, bjöd in oss.

Regel · Rule: A relative clause is a **bisats**, so *inte, aldrig, alltid* come **before** the verb: *en film som jag **aldrig har** sett*. If *som* is the **subject** of the clause, it cannot be left out: *Människor **som** bor här ...* As an object, it often can: *Boken (som) jag läser ...*

GRAMMATIK Ordbildning · Building words

Typ	Exempel	Betydelse
o- = not	**o**vanlig, **o**trygg, **o**möjlig	unusual, unsafe, impossible
-het (adjective → noun)	trygg → trygg**het**, jämställd → jämställd**het**	safety, equality
-ning (verb → noun)	förklara → förklar**ing**, öka → ök**ning**	explanation, increase
-are (verb → person)	arbeta → arbet**are**, lära → lär**are**	worker, teacher
-lig (noun → adjective)	vän → vän**lig**, fara → far**lig**	friendly, dangerous

Typ	Exempel	Betydelse
Sammansatta ord · compounds	jul + bord = **julbord**, midsommar + stång = **midsommarstång**	the **last** part decides en/ett: *ett bord → ett julbord*

ÖVA Exercises

4.1 Läs och svara (Text 1)

1. Vad betyder *lagom* enligt texten? _____
2. Vilka två olika åsikter om lagom nämns? _____
3. Varför kan fikan vara viktig för den som är ny på jobbet? _____
4. Vad får du göra enligt allemansrätten? Ge tre exempel. _____
5. Förklara med egna ord: *inte störa – inte förstöra*. _____

4.2 Högtider (Text 2)

1. Vilken högtid firas den 30 april? _____
2. När är midsommarafton? _____
3. Vilken högtid firas med ljus och sång i december? _____
4. Vilken högtid firar du mest, och hur? _____

4.3 Komparativ och superlativ

1. Juli är (varm) _____ än maj.
2. Julafton är den (viktig) _____ dagen för många familjer.
3. Min syster är två år (ung) _____ än jag.
4. Det här är den (bra) _____ kanelbullen jag har ätit!
5. I dag kommer (många) _____ människor än i går.
6. Allemansrätten är (intressant) _____ än jag trodde.

4.4 Fler eller mer?

1. Vi behöver _____ tid.
2. Det kom _____ gäster än vi trodde.
3. Kan jag få lite _____ kaffe?
4. _____ barn än förut lär sig simma.

4.5 Relativa bisatser

Sätt ihop meningarna med **som** eller **där**.

1. Jag har en granne. Hon kommer från Finland. → _____

2. Vi åkte till en sjö. Vi badade varje dag. (där) → _____
3. Lucia är en tradition. Jag tycker mycket om den. → _____
4. Det är en högtid. Jag har aldrig firat den. → _____

4.6 Bilda ord

Grundord	Nytt ord	Typ
trygg		-het
vanlig		o-
förklara		-ning
fara		-lig
bära (carry)		-are
jul + klapp		sammansatt (en eller ett?)

4.7 Prata · Jämför traditioner

Berätta för en kompis om en högtid i ditt land och jämför den med en svensk högtid. Använd minst fyra jämförelser: *större, viktigare, lika … som, jämfört med, i motsats till*.

4.8 Skriva · Ett personligt mejl

Nationellt prov-stil, Kurs D, uppgift 1 (cirka 150 ord).

Din kompis Elif bor i Tyskland och ska flytta till Sverige nästa år. Hon frågar hur det är att leva här. Skriv ett mejl till henne:

- berätta om en svensk tradition som du tycker om, och varför
- jämför med hur man firar i ditt hemland
- berätta om något i Sverige som var svårt eller ovant för dig i början
- ge henne två konkreta råd inför flytten

SAMHÄLLE Sverige i världen och religionsfrihet

EU:s flagga i Bryssel. Foto: Christian Lue / Unsplash

Sverige samarbetar med Danmark, Finland, Island och Norge i bland annat **Nordiska rådet**. Sverige har varit medlem i **EU** sedan 1995. Inom EU kan människor fritt studera, arbeta och flytta mellan länderna, och varor och tjänster kan säljas fritt. Det kallas de fyra friheterna. Sverige är också medlem i **FN**, som grundades 1945 efter andra världskriget.

Sverige har inte varit i krig med ett annat land sedan början av 1800-talet. Under det kalla kriget stod Sverige utanför militära allianser. Efter Rysslands angrepp på Ukraina 2022 sökte Sverige medlemskap i **Nato**, och 2024 blev Sverige medlem. Alla som bor i Sverige och är mellan 16 och 70 år har **totalförsvarsplikt**: de kan behöva hjälpa till att försvara landet om det behövs.

Sverige är en **sekulär stat**. Staten är religiöst neutral, och alla har rätt att välja sin religion eller att inte ha någon religion. Religionsfrihetslagen kom 1951, och år 2000 skildes staten och Svenska kyrkan åt. Svenska kyrkan är fortfarande det största trossamfundet, och islam är i dag den näst största religionen i Sverige.

Sverige och omvärlden: viktiga år.

Ord: ett samarbete a cooperation · **en allians** an alliance · **ett angrepp** an attack · **totalförsvarsplikt** total defence duty · **sekulär** secular · **ett trossamfund** a religious community

4.9 Testa dig: Om Sverige

Frågor i samma stil som medborgarskapsprovet. Ett svar är rätt. · Citizenship-test style: one answer is right.

1. Sedan vilket år är Sverige medlem i EU?

- ☐ A. 1945
- ☐ B. 1973
- ☐ C. 1995
- ☐ D. 2024

2. När blev Sverige medlem i Nato?

- ☐ A. 1949
- ☐ B. 1995
- ☐ C. 2022
- ☐ D. 2024

3. Vad betyder det att Sverige är en sekulär stat?

- ☐ A. Alla måste vara med i Svenska kyrkan.
- ☐ B. Staten är religiöst neutral.
- ☐ C. Religion är förbjudet.
- ☐ D. Staten bestämmer vilken religion man har.

4. Vad innebär totalförsvarsplikt?

- ☐ A. att alla måste betala en extra skatt
- ☐ B. att alla måste rösta
- ☐ C. att alla mellan 16 och 70 år kan behöva hjälpa till att försvara landet
- ☐ D. att alla måste göra militärtjänst i ett år

SVERIGE Good to know

Bra att veta: Jämställdhet. In Sweden women and men have the same rights by law, at work, in politics and at home. Discrimination because of gender, ethnicity, religion, disability, sexual orientation or age is against the law. Parents are expected to share childcare, and both usually work.

Bra att veta: Religionsfrihet. Everyone in Sweden has the right to practise their religion, or no religion. Many Swedish holidays have Christian roots, but most people celebrate them as cultural traditions.

KOLL Self-check

- [ ] Jag kan förklara *lagom*, *fika* och *allemansrätten*.
- [ ] Jag kan de viktigaste svenska högtiderna.
- [ ] Jag kan jämföra: *större än, lika viktig som, mest känd*.
- [ ] Jag kan relativa bisatser med *som* och *där*.
- [ ] Jag kan bilda ord med *o-, -het, -ning, -lig*.

KAPITEL 5

Provträning Kurs D

I det här kapitlet lär du dig · In this chapter you learn

- att para ihop rubriker och stycken, och fylla luckor i ett formellt brev · to match headings and fill gaps
- att förstå åsikter och underförstådd information när du lyssnar · to hear opinions and implicit meaning
- att skriva ett personligt mejl och en formell text på 90 minuter · to write two texts in 90 minutes
- att diskutera ett ämne med en annan person · to discuss a topic with another person

PROVET How to do well

Del	Strategi
Läsa	The answer is usually written with **other words** (synonyms). Look for the **idea**, not the same word. For headings: read each paragraph and say its main idea in three words.
Höra	Listen for **opinion words:** *tycker, anser, tveksam, positiv, kritisk*, and for *men, ändå, trots att*, which often come before the real answer.
Skriva	Split your time: **35 min** for the email, **50 min** for the formal text, **5 min** for checking. The formal text needs a **general discussion**: not only you, but people and society.
Tala	Agree **and** disagree politely. Develop your partner's idea: *Det du säger om … får mig att tänka på …*

LÄSA Läsa B · Rubriker och stycken

Läs texten. Välj rätt rubrik (A–F) till varje stycke (1–5). En rubrik blir över.

Att starta eget i Sverige

1. Varje år startas tiotusentals nya företag i Sverige, och många av dem drivs av personer som är födda i ett annat land. Vissa har drivit företag i sitt hemland och vill fortsätta med samma sak. Andra ser en möjlighet, till exempel en restaurang med mat som saknas i staden.

2. Den enklaste formen är en **enskild firma**. Den registreras hos Skatteverket, och mycket kan göras på webbplatsen verksamt.se. Det kostar lite att starta, men ägaren ansvarar personligen för företagets skulder. Den som vill ha ett mindre personligt ansvar kan i stället starta ett aktiebolag, men då krävs ett startkapital.

3. Den som säljer varor eller tjänster behöver oftast **F-skatt**. Det betyder att man själv betalar skatt och avgifter, i stället för att en arbetsgivare gör det. Många företag måste också redovisa **moms** och föra **bokföring** över alla inkomster och utgifter.

4. Att driva företag kan ge frihet, men det är också ett stort ansvar. Inkomsten kan variera mycket från månad till månad, och många arbetar betydligt mer än 40 timmar i veckan, särskilt de första åren.

5. Den som funderar på att starta eget kan få gratis rådgivning. Det finns organisationer som hjälper till med affärsplan och kontakter, och många kommuner har en näringslivsavdelning. Arbetsförmedlingen kan i vissa fall ge stöd till arbetssökande som vill starta företag.

Rubriker · Headings
A. Skatter och papper
B. Mer än ett vanligt jobb
C. Varför starta eget?
D. Hjälp på vägen
E. Så blir du anställd
F. Olika sätt att starta

5.1 Rubriker

Stycke	1	2	3	4	5
Rubrik					

5.2 Frågor till texten

1. Vad är en nackdel med enskild firma, enligt texten?

☐ A. Den är dyr att starta.
☐ B. Ägaren ansvarar själv för skulderna.
☐ C. Den måste registreras hos Arbetsförmedlingen.

2. Vad betyder det att ha F-skatt?

☐ A. Att man inte behöver betala skatt.
☐ B. Att arbetsgivaren betalar skatten.
☐ C. Att man betalar skatt och avgifter själv.

3. Vad säger texten om arbetstiden?

☐ A. Många arbetar mycket mer än heltid.
☐ B. Företagare får själva välja att jobba mindre.
☐ C. Den är kortare än för anställda.

4. Vilket ord i stycke 4 betyder ungefär *ändras, är olika*? _____

5. Skriv med egna ord: Vad kan den som vill starta eget få hjälp med? Ge två exempel.

LÄSA Läsa B · Ett formellt brev med luckor

5.3 Välj rätt ord

Till Kundtjänst, Elhuset AB

Jag skriver (1) _____ en tvättmaskin som jag köpte i er webbutik den 3 oktober. (2) _____ två veckor slutade maskinen att centrifugera, och sedan dess går den inte att använda. Jag har kontaktat er två gånger via mejl, (3) _____ jag har inte fått något svar.

Jag vill (4) _____ reklamera varan. Enligt konsumentköplagen har jag rätt till reparation, en ny vara eller pengarna tillbaka (5) _____ felet fanns när jag köpte den. Jag ser fram emot ert svar (6) _____ den 15 november.

Med vänliga hälsningar
Ali Hassan

	A	B	C
1	angående	därför	trots
2	Före	Efter	Under
3	eftersom	men	så att
4	härmed	ändå	dessutom
5	även om	om	fastän
6	senast	sedan	tills

HÖRA Lyssna

Lyssna · Listen. Skanna QR-koden med mobilen och lyssna två gånger. Läs frågorna först.
Rösterna är syntetiska. Ingen internet? Be en kompis läsa manuset i Facit.

Övning 5.4
Ett radioinslag
sfiklar.com/ljud/kurs-d-5-4.mp3

Övning 5.5
En diskussion
sfiklar.com/ljud/kurs-d-5-5.mp3

5.4 Ett radioinslag

1. Vad handlar inslaget om? _____
2. Vilket skäl ger forskaren? _____
3. Vad är rektorn tveksam till, och varför? _____

5.5 En diskussion

1. Vad tycker Sara om fyra dagars arbetsvecka? _____
2. Vilket problem ser Kalle? _____
3. Vad är de till slut överens om? _____

SKRIVA Två texter på 90 minuter

5.6 Uppgift 1: Personligt mejl (cirka 150 ord)

Din kompis Jonas har frågat om du vill följa med på en kurs i att laga mat från olika länder. Kursen är på kvällstid i tio veckor. Skriv ett mejl till Jonas:

- tacka för förslaget och säg om du vill följa med
- förklara varför (eller varför inte)
- berätta om en maträtt från ditt hemland som du skulle vilja lära andra
- föreslå något ni kan göra tillsammans innan kursen börjar

5.7 Uppgift 2: Insändare (minst 200 ord)

Kommunen vill stänga biblioteket i din stadsdel på kvällar och helger för att spara pengar. Skriv en insändare till lokaltidningen. I din text ska du:

- presentera förslaget och förklara varför det är viktigt för dig
- ge din åsikt med minst två argument
- diskutera vad bibliotek betyder för människor i allmänhet och för samhället
- avsluta med ett förslag eller en uppmaning till politikerna

Ge texten en **rubrik** och skriv under med en **signatur**.

Så bedöms texterna · How the texts are graded

Kriterium	Godkänt (E) · Pass	Högre betyg (C–A) · Higher grades	✓
Uppgift och syfte	All points are answered. The reader knows what you think.	Every point is developed with reasons, examples and your own experience.	☐
Generell diskussion	You say something beyond yourself: *många familjer, barn, äldre.*	You discuss society: pros and cons, a counter-argument and your answer to it.	☐
Textstruktur	Headline, introduction, paragraphs, conclusion, signature.	Clear thread: each paragraph has one idea, and the conclusion ties back to the introduction.	☐
Sambandsord	*och, men, eftersom, därför, sedan.*	*Å ena sidan / å andra sidan, dessutom, visserligen … men, sammanfattningsvis.*	☐
Varierat ordförråd	Everyday words used correctly.	Formal and abstract words: *ett förslag, en mötesplats, att påverka.* No repeated *bra* and *viktigt*.	☐
Subjunktioner	*att, eftersom, om* with correct BIFF order.	Varied: *fastän, även om, så att, därför att*, and bisats first with inversion.	☐
Grammatik	Errors don't stop the reader understanding.	V2, tense, en/ett and adjectives are mostly correct.	☐
Ton	Informal in the email, formal in the insändare.	The tone fits the reader all through the text.	☐
Längd	About 150 and at least 200 words.	Long enough to develop every point; quality matters more than length.	☐

TALA Diskussionskort · Discussion cards

Arbeta två och två. Ta ett kort. Diskutera i 5–8 minuter. Ge åsikter, skäl och exempel, och reagera på vad den andra säger.

Kort 1 · Arbete	Kort 2 · Samhälle	Kort 3 · Teknik	Kort 4 · Kultur
Borde alla få jobba hemma två dagar i veckan?	*Ska kollektivtrafiken vara gratis?*	*Är det bra att barn har mobiltelefon från tidig ålder?*	*Vad ska man behålla från sitt hemland, och vad kan man ta från Sverige?*
Tänk på: familjer, företag, miljön	Tänk på: kostnad, miljö, rättvisa	Tänk på: säkerhet, skola, sömn	Tänk på: språk, mat, högtider, värderingar

> **Tips:** Glöm inte att fråga tillbaka med öppna frågor: *Hur tänker du? · Har du upplevt något liknande? · Vad skulle du göra? · Don't forget to ask open questions back.*

Fraser för samtalet · Phrases for the discussion

Hålla med · Agree	Säga emot · Disagree	Utveckla · Develop
Det håller jag helt med om.	Jag ser det lite annorlunda.	Det du säger får mig att tänka på …
Du har en poäng där.	Jag förstår vad du menar, men …	Kan du ge ett exempel?
Precis, och dessutom …	Är det verkligen så?	Hur menar du då?

KOLL Self-check

- [ ] Jag kan hitta huvudidén i ett stycke och välja rätt rubrik.
- [ ] Jag hör åsikter och *men, ändå, trots att* när jag lyssnar.
- [ ] Jag kan skriva två texter på 90 minuter med rätt ton.
- [ ] Jag kan diskutera, hålla med och säga emot artigt.

SFI Klar

Grammatiköversikt · Grammar overview

GRAMMATIK Tempus · Tenses

Tempus	Form	Exempel
Presens	arbetar	Jag **arbetar** på en förskola.
Preteritum	arbetade	Jag **arbetade** som sömmerska i Iran.
Perfekt	har arbetat	Jag **har arbetat** här sedan 2023.
Pluskvamperfekt	hade arbetat	Innan jag kom hit **hade** jag **arbetat** i tio år.
Futurum	ska arbeta / kommer att arbeta	Jag **ska** börja i januari. Det **kommer att** bli bra.

GRAMMATIK Verb: alla former

Infinitiv	Presens	Preteritum	Supinum	Passiv presens
arbeta	arbetar	arbetade	arbetat	arbetas
bygga	bygger	byggde	byggt	byggs
köpa	köper	köpte	köpt	köps
tro	tror	trodde	trott	tros
skriva	skriver	skrev	skrivit	skrivs
ta	tar	tog	tagit	tas
göra	gör	gjorde	gjort	görs
säga	säger	sa	sagt	sägs
ge	ger	gav	gett / givit	ges
välja	väljer	valde	valt	väljs
sälja	säljer	sålde	sålt	säljs
bli	blir	blev	blivit	–

GRAMMATIK Ordföljd: hela bilden

Typ	Fundament	Verb	Subjekt	Adverb	Verb 2	Resten
Huvudsats	Jag	**har**		aldrig	varit	i Kiruna.
Inversion	I år	**har**	jag	inte	rest	någonstans.
Bisats först	Eftersom det regnade,	**stannade**	vi			hemma.

Bisats	Subjunktion	Subjekt	Adverb	Verb	Resten
att-sats	… att	jag	aldrig	**har varit**	i Kiruna.
relativ	… som	jag	inte	**känner**	till.
indirekt fråga	… om	du		**kommer**	i morgon.

Facit · Answer key

Kapitel 1

- **1.1:** 1 Att bygga en ny simhall i centrum och stänga badhuset i Norrby. 2 Det är i så dåligt skick att det inte lönar sig. 3 Att barnen får längre resväg och att färre barn lär sig simma. 4 Att badhuset renoveras i stället. 5 Extra bussar till simhallen.
- **1.2:** 1 E, 2 C, 3 A, 4 – (blir över), 5 D, 6 B.
- **1.3:** 1 … byggs. 2 Biblioteket stängs klockan 18. 3 Förslaget beslutades i går (av politikerna). 4 Huset har renoverats. 5 Badhuset ska säljas.
- **1.4:** 1 beslut, 2 ökning, 3 kritik, 4 Förändringen.
- **1.5:** 1 … simhallen skulle bli klar 2029. 2 Fatima säger att hon är orolig. 3 … varför de stängde badhuset. 4 Fatima frågade om det skulle komma fler bussar.
- **1.6:** 1 B, 2 C, 3 A, 4 D.

Kapitel 2

- **2.1:** 1 En tillsvidareanställning på heltid, med sex månaders provanställning. 2 Ansvarsfull, flexibel och lätt att samarbeta. 3 Något som är ett plus men inget krav. 4 De intervjuar medan ansökningarna kommer in, så det är bra att söka tidigt.
- **2.2:** 1 Hon nämner deras arbete med utevistelse och språk. 2 Utbildning/erfarenhet som barnskötare, svenska och flera språk, samarbete (*lätt att samarbeta med*), ansvar (ansvar för en grupp). 3 Det visar att hon är noggrann och kreativ.
- **2.3:** 1 a-kassan, 2 facket, 3 kollektivavtalet.
- **2.4:** 1 har bott, 2 började, 3 Har du varit, 4 träffades, 5 har läst, 6 lekte.
- **2.5:** 1 har sökt, 2 har fått, 3 har skrivit, 4 har gått, 5 har varit.
- **2.6:** 1 hade … gått, 2 hade arbetat, 3 hade … sett.
- **2.7:** 1 Skulle du kunna ringa mig i morgon? 2 Jag undrar om ni kan berätta mer om arbetstiderna. 3 Jag vore tacksam för ett svar före fredag. / Jag ser fram emot ert svar senast på fredag.

Kapitel 3

- **3.1:** 1 **För:** man slipper pendla och sparar tid och pengar; lättare för föräldrar att hämta barnen; lättare att koncentrera sig. **Emot:** man förlorar kontakten med kollegor; nyanställda har svårt att lära sig jobbet; alla har inte en lugn plats hemma. 2 Hen vill visa att **debatten inte gäller alla**: många jobb måste göras på plats. 3 Det finns inget svar som passar alla; en flexibel lösning är den bästa kompromissen. Orden: *Enligt min åsikt, Jag anser att, bör, verkar vara, Det viktigaste är.*
- **3.2:** *Bilfritt:* åsikt – centrum ska vara bilfritt; argument – tryggare för barn och äldre, renare luft, fler handlar i butikerna; motargument – jobbigare för dem som kör, bemöts med bussar och cykelparkering; förslag – bilfri stadskärna. *Låt bilarna vara:* åsikt – inget förbud; argument –

personer med rörelsenedsättning och dåliga bussar på kvällen, butiksägarnas kunder kommer med bil; motargument – barnens säkerhet (hen förstår oron); förslag – lägre hastighet, fler övergångsställen, parkering utanför centrum.

- **3.3:** 1 även om, 2 Om, 3 fastän, 4 så att, 5 därför att / eftersom, 6 Eftersom.
- **3.4:** 1 … stannar jag hemma. 2 Eftersom bussen är dyr, tar många bilen. 3 När barnen hade somnat, åt vi middag. 4 Fastän han var trött, jobbade han kvar.
- **3.5:** 1 Därför, 2 därför att, 3 Därför, 4 därför att.
- **3.6:** 1 … kommunhuset ligger? 2 … när mötet börjar. 3 … jag hade läst insändaren.
- **3.7:** 1 Problemet är att bussarna nästan aldrig kommer i tid. 2 Kommunen måste åtgärda detta så snart som möjligt. 3 Jag anser att det inte är acceptabelt.

Kapitel 4

- **4.1:** 1 Inte för mycket och inte för lite. 2 En klok inställning – eller något som gör människor försiktiga och tråkiga. 3 Kollegor pratar om annat än jobbet, lär känna varandra, och man kan öva svenska. 4 Gå, cykla, plocka bär och svamp, tälta ett par nätter. 5 Man får vara i naturen men inte störa människor eller djur, och inte skada naturen.
- **4.2:** 1 Valborg. 2 En fredag mellan 19 och 25 juni. 3 Lucia (den 13 december).
- **4.3:** 1 varmare, 2 viktigaste, 3 yngre, 4 bästa, 5 fler, 6 mer intressant.
- **4.4:** 1 mer, 2 fler, 3 mer, 4 Fler.
- **4.5:** 1 Jag har en granne som kommer från Finland. 2 Vi åkte till en sjö där vi badade varje dag. 3 Lucia är en tradition som jag tycker mycket om. 4 Det är en högtid som jag aldrig har firat.
- **4.6:** trygghet · ovanlig · förklaring · farlig · bärare · en julklapp (*en klapp*).

Kapitel 5 · Provträning

- **5.1:** 1 C, 2 F, 3 A, 4 B, 5 D. *(E blir över.)*
- **5.2:** 1 B, 2 C, 3 A *("betydligt mer än 40 timmar")*, 4 variera, 5 Affärsplan och kontakter; rådgivning från kommunen; i vissa fall stöd från Arbetsförmedlingen.
- **5.3:** 1 A angående, 2 B Efter, 3 B men, 4 A härmed, 5 B om, 6 A senast.
- **5.4:** 1 Skolor som börjar senare på morgonen. 2 Tonåringar sover bättre och orkar mer i skolan, eftersom deras dygnsrytm är förskjuten. 3 Hon är tveksam eftersom eleverna då slutar senare, och det krockar med fritidsaktiviteter och jobb.
- **5.5:** 1 Hon är positiv: man får mer tid med familjen och mår bättre. 2 Att det inte fungerar i alla yrken, till exempel i vården, och att det kan bli stressigare på de fyra dagarna. 3 Att det borde testas på några arbetsplatser först.

HÖRA Höra: manus · Listening scripts

5.4 · Radioinslag

Reporter: Allt fler forskare vill att högstadieskolor ska börja senare på morgonen. Lena Ek forskar om sömn.
Lena Ek: Tonåringars dygnsrytm är förskjuten. De blir trötta sent på kvällen och har svårt att vakna tidigt. Om skolan börjar klockan nio i stället för åtta, sover de bättre och orkar mer på lektionerna.
Reporter: Men alla är inte övertygade. Maria Holm är rektor.
Maria Holm: Jag förstår tanken, men jag är tveksam. Om vi börjar senare, slutar eleverna också senare, och då krockar det med fritidsaktiviteter och extrajobb.

5.5 · Diskussion

Sara: Har du läst om fyra dagars arbetsvecka? Jag tycker det låter fantastiskt. Mer tid med familjen, och man mår säkert bättre.
Kalle: Visst låter det bra. Men hur ska det fungera i vården? Någon måste ju ta hand om patienterna alla dagar.
Sara: Det är sant. Det kanske inte passar alla yrken.
Kalle: Och om man ska göra samma jobb på fyra dagar, blir de dagarna nog ganska stressiga.
Sara: Kanske. Men då kan man väl testa det på några arbetsplatser först och se hur det går?
Kalle: Ja, det håller jag med om. Testa först, bestäm sedan.

Exempel på insändare · Model insändare (5.7)

Stäng inte vårt bibliotek!

Jag läste i förra veckan att kommunen vill stänga biblioteket i vår stadsdel på kvällar och helger. Som förälder och som SFI-elev blev jag mycket orolig, eftersom biblioteket är en av de få platser där alla är välkomna gratis.

För det första är biblioteket viktigt för barnen. Varje lördag går jag dit med min son. Han lånar böcker, och vi läser tillsammans på kvällarna. Om biblioteket stänger på helgerna, förlorar många familjer den möjligheten, särskilt de som inte har råd att köpa böcker.

Dessutom är biblioteket en mötesplats. Här finns läxhjälp, språkcaféer och datorer för den som inte har en egen. Många äldre kommer för att läsa tidningen och träffa andra.

För nyanlända är biblioteket ofta det första stället där de övar svenska med andra.

Visserligen måste kommunen spara pengar, och jag förstår att det är svåra beslut. Men om man stänger just de tider när vanliga människor kan komma, drabbas de som redan har minst.

Sammanfattningsvis anser jag att det här är fel ställe att spara på. Jag uppmanar därför politikerna att tänka om och i stället undersöka om frivilliga kan hjälpa till på helgerna.

Läsande förälder

Why it works: headline and signature; one idea per paragraph; general discussion (families, elderly, newcomers, society); a counter-argument with an answer (Visserligen … men); varied linking words; BIFF and inversion (Om biblioteket stänger på helgerna, förlorar många familjer …). About 220 words.

SAMHÄLLE Svar

- **1.9 Grundlagar och fria medier:** 1 C (Fyra.); 2 A (Den gör det möjligt att granska makten.); 3 B (Public service får inte ha reklam.); 4 D (Successionsordningen.)
- **2.10 Jämställdhet och diskriminering:** 1 B (DO.); 2 A (Ålder är en av de sju grunderna.); 3 A (Lika rättigheter, skyldigheter och makt.)
- **3.10 Demokrati och att påverka:** 1 C (Vart fjärde år.); 2 B (Minst fyra procent.); 3 C (EU- och nordiska medborgare behöver bara vara folkbokförda.); 4 C (Folket röstade nej till euron.)
- **4.9 Sverige i världen och religionsfrihet:** 1 C (Sedan 1995.); 2 D (2024.); 3 B (Staten tar inte ställning för någon religion.); 4 C (Både militärt och civilt försvar.)

SFI Klar

Öva på hela provet

SFI Klar har tre fullständiga provtester för Kurs D, i samma format som det nationella provet: Läsa A, Läsa B, Höra, Skriva och Tala. Gör om proven hur många gånger du vill och få resultat och en studieplan efter varje försök.

SFI Klar har provtester för Kurs C och D i samma format som det nationella provet. Prova gratis: gör Läsa A med din e-post.

39 kr/mån
inkl. moms · ungefär som en kopp kaffe · avsluta när du vill

sfiklar.com

Plugga smart. Klara provet.

SFI Klar är fristående övningsmaterial och har ingen koppling till Skolverket. Alla texter och uppgifter är nyskrivna och kommer inte från de nationella proven. Namn, adresser och nummer i boken är påhittade.
Foton: Christian Lue, Jacob Hodgson, Mikael Kristenson, Radission US, Redd Francisco, Roman Kraft, TienDat Nguyen / Unsplash.